

Gibelet-ի հետ . իսկ ինքը պարտութեանը ժամանակ առաջին ամուսնու-
թիւնը կնքեց անտիոքացի իշխանուհի Զապուունի հետ , 1189 թուին . բայց
ետքէն ասոր հետ ապահարզան ընկելով՝ Կիպրոսի թագաւոր Ամորի Լուսին-
եանին ազջիւր Սիպիւրն առաւ , 1210 թուին (1) : Այս երկրորդ ամուսնու-
թիւնէն ծնաւ Զապէլը , որ հօրը մեանելէն ետքը թագաւորական գահը ժա-
ռանդեց , եւ շատ երիտասարդ հասակի մէջ ամուսնացաւ Անտիոքի իշխա-
նազուն Ֆիլիպի հետ , որ Հայոց թագաւորական գահը բարձրացաւ (1222
—1225) , խոստանալով իրենց կրօնական եւ ազգային ծէսերը յարգել եւ
պահպանել . բայց քիչ ժամանակէն Ֆիլիպ դրժելով իր խոստումները , —
մանաւանդ թէ երկիրը կողոպտելով իր հօրենական գանձը հարստացնելու
ետեւէ ինկած էր , — հայ իշխաններու եւ պալատականներու հաւանու-
թեամբ՝ զիչեր ժամանակ Զապէլի ծոցէն դուրս հանուեցաւ բռնի կերպով,
հակառակ Զապէլի արտասուախառն ազազակներուն ու կոծերուն , եւ
առաջնորդուեցաւ բանտ (2) : Բանտի մէջ թունաւորեցին Ֆիլիպը . իսկ Զա-
պէլը կարգեցին այս անգամ հայ իշխանի մը՝ Հեթումի հետ , որ Կոստան-
դին պայլի որդին էր :

Հեթում Ա. Զապէլի հետ միացած՝ իր ճարտիկութեամբ ու քաղա-

էր բայց տարի մը հազիւ իշխեց իր հօրբուրդի թովմաս պայլի խնամակալութեամբ , ինչպէս
կը վկայէ Մմբաս Գունդասալլ . — « Ոժէ (= 1168). Մեռաւ պարոն Թորոս որդին Լեոնի՛
տէրն Մասիայ , որոյ ղորմեցի Քրիստոս : Իսկ ի մեռանէն՝ եղ պարոն Թորոս պայլ աղա-
յին իւրոյ որ կոչէրն Ռուբէն՝ զիշխանն պարոն Թումաս , որ կալաւ զաշխարհն պարոն
Թորոսին տարի մի : »

(1) «ՈՅԹ (= 1210). Գնաց Լեւոն քազաւորն ի Կիպրոս , եւ առ իւր
կին զԿիպրոսայ քազաւորին Բորն զՍպիլն , կին իմասունն եւ համեաս :»
Մմբաս :

(2) Ինչպէս կը նկարագրէ Աբուլֆարաջ ասորի պատմագիրն իր *Աստ-
րիկներու ժամանակագրութեան* մեջ , սպ. Լայպցիգ 1789, եր. 485—486 :
Իսկ հայ պատմիչներէն Մմբաս այսպէս կը գրէ . Հայերը «բերին ի պալման
որ (Ֆիլիպ) հայեանակ կենայր , ու զեկեղեցին եւ զսեղանն հայեանակ սաներ,
եւ զամեն մարդ յիւր իրաւունն պահեր : Երբ մեծացաւ եւ եղիւ փան սար-
ւոյ , նա իր հօրն քեպիրով կ'ուզէր՝ որ ձգէր զՀայոց զամեն իշխանն , եւ
յիւրոցն դներ , այնչափ որ չկարացին ժուժել իւրեան . բունեցին զինն ի Թիլն
եւ յարոտոյն ձգեցին , եւ արարին բերդարգել՝ ուր մեռաւ . եւ այլ պալլ
դին զպարոն Կոստանդին :» *Մմբաս , ՈՀԱ :*